JOS. RAEMAEKERS,
LAWICK V. PABSTSTRAAT 12
ARNHEM.

Namen alleen voor jou bestemd — dus niet voor derden.

Arnhem 9 Oct 14.

Beste Louis.

In de laatste dagen werd ik zoo vaak door welmeenende mannen over jou onderhouden, dat ik je daaromtrent een en ander moet melden. Je moet niet vergeten dat zij, die je toejuichen dit openlijk doen, maar zij die anders voelen hun gevoelen tegenover jou direct niet uiten. Nu zijn alle menschen, die my aanklampten beslist anti-moff, onverdacht, allen bedaarde lui en op wier oordeel ik vaak afga. Een, Mr Evers, knap advocaat zei: "Laat Uw broer nu voorzichtig zijn. Als de Regeering iemand in de boot wil zetten kan dat om honderd redenen wel. Voelt zij de behoefte komen om aan den brutalen buurman, dien men zich toch liefst op een afstand houdt, te zeggen — die persoonlijke meening is de onze of de algemeene niet, dan is zij gemakkelijk tot een offer bereid om erger te voorkomen."

Dr Aletrino Blok zei: „Ik kom in vele gezinnen van Duitschers, die hier veel wonen, en ook uit correspondentie bemerk ik dat de Duitschers nu lijden aan een idée fixe. Met dergelijke patienten moet men geduld hebben of verwacht explosies. De massa-biologie is zoo sterk dat een dochter van Dr Pynappel te Zwolle, inzage ik geneesk staatkundecht, die eenige jaren in Amerika was en een echte vrijheidsmaagd, nu — na 4 maand verblijf te Heidelberg — aan haar ouders Pan-Germaansche brieven schrijft, waaraan ze zich ergeren. Redeneer nu eens met zoón gekken! — men ontziet ze! enz.

Dr Siersink de psychiater zegt hetzelfde. Hij verklaarde: „Wat denkt Uw broer te bereiken?" — Je moet weten dat hij altijd met je platen in den zak loopt en er mee dweepte — „De Duitscher heeft, waarvan dan ook, onze grens strak ontzien, doet alle menschelijke moeite om ons gunstig te stemmen. Ziet hij dat dit mislukt en wij anti zijn, dan vervallen wellicht alle scrupules als daarvoor gelegenheid is. Op dit moment is elke Duitscher eerlijk overtuigd van de rechtvaardigheid zijner zaak; hij heeft tegenslag en wordt nu door een klein land, dat hij ontzag, gehoond (volgens zijn gevoel). Denk je dat in. Wij moeten ons voor ons tegen iemand zijn en de geschiedenis wordt eerst geschreven en geteekend na den vrede. Duitsche militaire eer was altijd een kwestie-voor-me. niet, dat nu dubbel ontzien moet worden omdat de lui overprikkeld en abnormaal zijn en uit eigenbelang, omdat Duitsche Regeering en Generale staf nu één zijn. Zeg aan Uw broer, dat ik altijd met genoegen naar zijn platen zie, dat ik ze bewaar — maar dat ik, wanneer hij geen kans ziet om de tijdelijke idioten te ontzien, nog liever geen platen zie dan zulke."

Een hooggeplaatst officier, bij den generalen staf jarenlang belast geweest met speciale studie van de Duitsche legerorganisatie zegt: „Mijn meening is dat Duitschland, hoewel tijdelijk verzwakt, er ongeschonden uit te voorschijn zal komen. Die organisatie is te sterk. En voor ons is dat een geluk. Wij zijn gewaarborgd als bufferstaat tusschen Engeland en Duitschland. Zou Duitschland op raken, dan gaan wij onherroepelijk er aan onder een of ander smoesje, want Engeland is zijn geschiedenis (ook tegenover ons) nog niet voorbijgegaan. Wij moeten elke woord wegen, wanneer wij in Duitschland voorloopig een beslist neutrale buurman wenschen, en dat is voor ons een levensdoel op dit oogenblik."

Ik weet niet of ik deze brieven aan jou ook nog eens over mag op Jo. Men kan er misschien bij uittreksels tegen kool maken. Ik laat het aan jou over. Ook dat is in de gelijkheid altijd zoo. De ander doet de moeite, wij de kwaden. Ook dat is in de orde.

Groet Jo en kinderen.

Jouw Jo.

Dr Lingbeek, voorzitter der Belgen-commissie (hy haalde persoonlyk gisteren 35 Belgen uit Roosendaal hierheen) — zeker geen bangerd (dat bewees hy in zyn vele ambulancejaren in Z-Afrika en elders) zei: „Je broer moet niet zoo egoïst zyn. Hy is dit wellicht onbewust; want ook wy hier aan de grens denken als hy, maar leggen onszelf aan banden in 't algemeen belang, offeren onze vryheid van spreken en drukpers tydelyk vrywillig op omdat er gevaar kán (hij zei zelfs zál) ontstaan voor onze grootere vryheid, die alle traditioneele vryheden insluit. Wanneer my door wie ook wordt gevraagd hoe ik over dit of dat denk, antwoord ik — dat geen onzer de zaken kán beoordeelen omdat wy eenzydig of veelzydig tegenstrydig zyn ingelicht, dat op dit moment ons absolute rust past en onthouding op dit gebied, dat wy zyn aangewezen op hulp aan alle hulpbehoevenden en daartoe allereerst wy zelf vry moeten blyven van Oorlogsellende. Wy bereiken dan eigen onafhankelykheid, goede buurschap (in 't dagelyksch leven tracht men toch ook met lastige buren vrede te houden), behoud van ons aller levens en bezit, behoud van een plek grond, middelen om de stakkerds te helpen. Waar moeten wy heen als door allerlei speldeprikken, die meer hinderen als een sabelhouw, hier herrie komt? Mét de vluchtelingen in zee? Alle overwegingen doen ons inzien dat het geen lafheid is of kruiperigheid tegen Duitschl. maar wys beleid, vermyden van al wat ons later kan spyten of worden verweten. Uw broer wordt nu meer dan ooit populair voor velen, voor meerderen het tegenovergestelde. Laat hy toch stoppen daarmee." En Lingbeek voegde er by: „Als ik nu merk dat de Duitschers in hun razerny kwaad worden om een sik of een lorignet, dan ging ik dadelyk un bril koopen en me glad scheren".

Dr Lissink voegde er by: „Het zal my niet verbazen als ik vandaag of morgen hoor dat een schot op Uw broer is gelost of zyn huis in brand gestoken. De mof die dat doet is beslist in eigen oog en dat der Duitschers nu een held en een goed vaderlander. Laten we met die idioten doen zooals ons de logica dat leerde. Met hetzen (in hun oog) of tegeningaan is nog nooit een zenuwzieke of maniak getemd geworden. Wel is de bewaker en zyn omgeving in voortdurend gevaar door aldus te handelen."

Ik noem nu enkelen slechts, maar er waren er veel meer, die naar me toe kwamen en — zonder dat een er van pro-mof of bangerd was — luidde hun oordeel steeds hetzelfde. Dat zul je zelf niet te hooren kryggen, zooals gewoonlyk als er een praatje loopt waarvan ieder weet behalve de persoon-zelf. Zooeven nog kreeg ik Limmewiel die één kind in huis haalde en een volwassen Belgisch meisje — en die met dezelfde boodschap kwam — anders een bewonderaar van je werk. Die zei er nog by: „D hád ons noodig voor fourageeren; de Zaan voerde 40 schuiten rogge uit en Rotterdam voor circa 3 miljoen aan goed (alleen per schip langs hier), maar nu we niets meer doorlaten moeten we voorzichtiger worden dan ooit. Sedert gisteren is hier bekend gemaakt dat Duitschl geen brieven meer doorlaat naar Nederland — een bewys van wantrouwen in onze neutraliteit. Laten we toch oppassen, onze neigingen mogen ons toch niet met hebben en houden in gevaar brengen".

Ik was er op gesteld dat je deze beschouwingen, waarmee ik geheel accoord ga, zou kennen. Al staan de dikste ownes achter je — als er iets aan den knikker komt, valt D je allereerst tegen jou aan. Vleí ze niet, dat zou niemand willen; maar ontzié ze tot ze weer hersens hebben en laad niet op je de schuld (terecht of onrecht) van onze lands-opinie voor te stellen als beslist anti-mofsch (voor een Duitsch oog, maar daar gaat het hier om).
Denk er eens over en praat eens met Minister Treub of zoo iemand, ze zullen je zeggen hoe groot onze slechte kansen nog zyn.
Wy nemen niemand in huis, dat kan om D niet, maar ik doe wat ik maar even kan voor de lui (ook van Steuncomité,